

veduca ku gramatickému a ortografickému ustaleniu kultúrnej západnej slovenčiny *Swate Biblie slowenske aneb Pisma swateho castka I II* (original vznikol okolo roku 1750, odpis nájdený na fare v Ciferi v rokoch 1756–1759), preklady Blossiových náboženských spevov (1750–1770), *Kamaldulsky slovník* (latínsko–slovensky, 1763), príloha k slovníku *Brevis methodus* Táto aktivita „mlčanlivých“ mníchov je jedinečná – žiadna iná kamaldulská pustovnía na svete nezasiahla tak výrazne do dejín formovania spisovného jazyka svojho národa ako Červený kláštor

Rad kamaldulov sa formoval pod vedením sv. Romualda (?–1027) ako jedno z reformných hnutí v rámci benediktínskej rehole koncom 10. a v priebehu 11. storočia. Už v roku 1072 dostal od pápeža Alexandra II. oficiálne potvrdenie svojej existencie. V roku 1113 pápež Paschalis II. opätovne potvrdil rad kamaldulov a priznal mu právo vlastníctva nehnuteľných majetkov.

Spôčiatku sa mnisi riadili výlučne pravidlami rehole sv. Benedikta a prísny pustovnícky vzorom sv. Romualda. V roku 1080 vypracoval štvrtý generálny predstavený radu Rudolf nové predpisy – prvý dokument kamaldulov, zachovaný dodnes v Camaldoli. Camaldoli bol v minulosti generálny, centrálny kláštor pre celý kamaldulský rad. Nachádza sa v horách neďaleko mesta Arezzo v Toskanskej. Ako jediný si zachoval prvotné rozdelenie na mníchov a pustovníkov. Vo výške 1111 m nad morom sú pustovne a bývalý eremitický kláštor, dole v údolí vo výške 816 m nad morom je kláštor pre novícov, bývalý cenobistický kláštor a farmaceutické múzeum.

Od začiatku 14. st. môžeme sledovať v rámci rádu narastajúce napätie medzi eremitizmom a cenobitizmom, ktoré vyústilo za čias pápeža Leona X. (16. st.) do vytvorenia dvoch samostatných kongregácií. Kongregácia Monte Corona (hlavný kláštor bol situovaný na vrchu Monte Corona pri meste Perugia v strednom Taliansku), zbavená závislosti od Kongregácie Camaldoli, pokračovala v obnove pustovníckeho spôsobu života. V roku 1590 boli jej príslušníci oficiálne potvrdení pápežom Klementom VIII. ako *Societas eremitarum s. Romualdi ordinis Camaldulensis*.

Od polovice 17. storočia zaznamenávame existenciu ďalších troch kongregácií. Kongregácia kamaldulských pustovníkov sv. Michala z Murana s hlavným kláštorom vo Fonte Avellane, Kongregácia kamaldulských pustovníkov v Gros-Bois pri Paríži (obidve kongregácie boli zrušené vo Francúzskej buržoáznej revolúcii), Kongregácia piemontských kamaldulských pustovníkov.

V roku 1935 Svätá stolica pripojila Kongregáciu kamaldulských mníchov sv. Michala z Murana ku Kongregácii Camaldoli. Takto bola vytvorená kongregácia kamaldulov radu sv. Benedikta s hlavným kláštorom v Camaldoli, ktorá má v súčasnosti 14 konventov: 9 v Taliansku, 3 v USA, 1 v Brazílii, 1 v Indii a 1 rehoľnú spoločnosť. Kongregácia kamaldulských pustovníkov z Monte Corony s hlavným kláštorom vo Frascati, ku ktorej patrili aj kamalduli na Slovensku, má v súčasnosti 8 konventov: 3 v Taliansku, 2 v Poľsku, 1 v Špa-

nielsku, 1 v USA, 1 v Kolumbii a 1 rehoľnú spoločnosť.¹ Pre hlbšie pochopenie problematiky uvádzame základnú charakteristiku spôsobu života kamaldulov.²

1) Kamaldulský rád, patriaci k benediktínskej reholi, je jedným z najprísnejších rádov v rímskokatolíckej cirkvi.

2) Špecificky kamaldulsky organizovaný eremitizmus, vytváraný spojením benediktínskych predpisov s východnou formou pustovníctva, výrazne obmedzuje možnosť kolektívnej práce.

3) Zaujímavosťou o noviciát museli mať v 18. storočí najmenej 20 rokov a najviac 45 (vynímocne 50) rokov.

4) Kamaldulskí pustovníci na rozdiel od kláštorných kamaldulov v minulosti povinne nosievali brady a holievali si hlavy. Rozlišovacia funkciu splňal aj odev, ktorého pôvodná hnedá benediktínska farba bola zmenená na bielu. Kým prví kamalduli chodili vraj úplne bosí, ich nasledovníci používali kožené sandále s hrubou drevenou podrážkou, u nás kvôli chladnej klíme dopĺňané vlnenými pančuchami.

5) Kamalduli sa v stravovaní až podnes prísne pridržiavajú príkazu sv. Benedikta o nekonzumovaní mäsa. Vynímocne je chorým a starým mníchom povolené jesť ryby.

6) Najtypickejšou formou pochovávania je zamurovanie do steny. Zomrelí mních, obliečený v habite a boso, je vložený do otvoru v stene na obyčajnej ohobľovanej doske. Otvor sa zamuruje, zafarbí na bielo, aby sa mohli vyznačiť základné životopisné údaje: rehoľné meno, vek, počet rokov strávených v rade, dátum úmrtia, kategorizácia (pater, frater). Nechýba tradičný náhrobný nápis v latinčine „Requiescat in pace“. Pozostatky sú na tomto mieste uložené 100–150 rokov. Po uplynutí tejto lehoty sa vyberajú a ukládajú do spoločného hrobu. Niektorí mnisi si berú lebku mŕtveho, aby ju inštalovali vo svojej pustovni. Každodenný pohľad na ňu im potom pripomína pomínelosť svetského života.

7) Mnisi smú vychádzať z ciele a pustovni na Eucharistiu, na liturgické hodiny a na plnenie iných kláštorných povinností. Vychádzky do okolia sú povolené šesťkrát v roku a šesťkrát v roku smú odísť na celý deň.

8) V minulosti veľmi prísne predpisy nedovoľovali rodinným príslušníkom zúčastniť sa ani na pohrebe. Dnes rodina môže navštíviť mnicha.

¹ *Calendario liturgico (1995–1996) A (pari) – secondo il Proprio Camaldolese Camaldoli 1995*, s. 84–88. Za poskytnutie publikácie ďakujem sestre Marharite z kamaldulského kláštora v Zloczewie pri Sieradzi, v ktorom som vďaka priateľstvu matky predstavenej Barbary mohla pobudnúť v dňoch 9. 12.–12. 12. 1996.

² Konštytúcie kongregácií pustelníkov kamedulow Góry koronnej Erem Góry Srebrnej Kraków – Bielany 1991. Za poskytnutie publikácie ako aj doplnujúcich informácií ďakujem priorovi otcovi Jozefovi a otcovi Kazimirovi z kamaldulského kláštora v Bielanych pri Krakove. E. Pavlík, Regula sv. Benedikta, rkp.